

Nota informativa sobre la Llei 8/2025, de 30 de juliol, de l'estatut de municipis rurals

Avui , 31 de juliol de 2025, s'ha publicat al DOGC la **Llei 8/2025, de 30 de juliol, de l'Estatut de municipis Rurals**, amb què es reconeix jurídicament la singularitat d'aquests municipis i es pretén contribuir a millorar les condicions de vida de la ciutadania que hi viu i garantir-ne l'arrelament, afavorir el repoblament i l'equilibri territorial, així com el desenvolupament sostenible del món rural.

Segons l'article 1, la llei té per objecte:

- a) Establir un estatut específic per als municipis rurals per tal d'aconseguir l'equilibri territorial i la igualtat material de llurs habitants.
- b) Establir mesures de caràcter transversal amb la finalitat de garantir l'aplicació i el manteniment del règim específic dels municipis rurals.
- c) Establir un sistema de finançament propi per a garantir l'adequada prestació dels serveis dels municipis rurals en condicions d'igualtat respecte a la resta de municipis catalans.
- d) Establir mesures adreçades a la ciutadania dels municipis rurals i a l'exercici de l'activitat econòmica que s'hi acompleix, per tal d'afavorir-hi l'arrelament i d'evitar-ne el despoblament.

L'article 3 estableix les següents definicions als efectes de la llei:

a) Comarca rural: la comarca en què un mínim del 15% de la seva població viu en municipis amb una densitat de població inferior a 150 habitants per quilòmetre quadrat. Si una comarca rural té una densitat de població de fins a 90 habitants per quilòmetre quadrat, s'entén que té un elevat grau de ruralitat.

b) Comarca limítrofa: comarca que limita amb una comarca rural amb un elevat grau de ruralitat.

c) Municipi rural: municipi la població del qual és inferior o igual a 2.000 habitants i que pertany a una comarca rural. També tenen aquesta consideració els municipis de menys de 2.000 habitants que pertanyen a una comarca limítrofa i que compleixen una d'aquestes dues condicions: tenen una densitat de població menor o igual a 90 habitants per quilòmetre quadrat o una taxa de creixement de la població negativa en els darrers deu anys.

d) Municipi rural d'atenció especial: municipi rural amb una població inferior o igual a 500 habitants. També tenen la condició de municipi rural d'atenció especial els municipis rurals amb una població superior als 500 habitants i inferior als 2.000 que compleixen com a mínim una de les condicions següents: tenen una densitat de població inferior a 12,5 habitants per quilòmetre quadrat, o una taxa de creixement de població menor al 10% en els darrers deu anys, o un índex d'envelliment superior al doble de la mitjana de Catalunya.

La Disposició adicional Primera preveu l'aplicació de les mesures del règim especial a altres municipis en els termes següents:

1. En el moment de l'entrada en vigor d'aquesta llei s'inclouen en el règim que aquesta estableix els municipis amb una població igual o inferior a dos mil habitants que no formin part d'una comarca rural i no compleixin les condicions que estableix l'article 3.c.
2. Els municipis que pertanyen a una comarca rural i tenen una població superior a dos mil habitants i inferior a tres mil habitants, una densitat de població inferior a noranta habitants per quilòmetre quadrat i una taxa de creixement de la població negativa els darrers deu anys poden sol·licitar d'ésser inclosos en el règim que estableix aquesta llei justificant els indicadors que estableix l'article 3 per als municipis rurals i els municipis rurals d'atenció especial que avalin aquesta sol·licitud.
3. En els casos a què fa referència l'apartat 2, el departament competent en matèria de cooperació local ha de resoldre les sol·licituds en el termini de sis mesos, amb la consulta prèvia al Consell Català de Municipis Rurals i amb l'informe previ del departament competent en matèria de desenvolupament del món rural per a avaluar els indicadors formulats a les propostes de conformitat amb els que estableix l'article 3 per als municipis rurals i els municipis rurals d'atenció especial, inclòs l'indicador de temps de desplaçament als serveis bàsics.

La Disposició Addicional Segona preveu l'aplicació parcial de les mesures a altres municipis en els termes següents:

En el cas dels municipis de fins a cinc mil habitants d'una comarca rural en els quals hi hagi deu o més nuclis de població agregats de menys de cinc-cents habitants i dels municipis de més de cinc mil habitants d'una comarca rural que tinguin deu o més nuclis agregats de menys de cinc-cents habitants i que tinguin una densitat de població inferior a vint habitants per quilòmetre quadrat i una taxa de creixement de la població negativa els darrers deu anys, els beneficis que aquesta llei estableix s'apliquen només a llurs nuclis agregats i a llurs habitants, sens perjudici del que estableix l'article 26.2 amb relació al Fons Específic de Municipis Rurals.

Estructura i contingut de la Llei:

La Llei de l'Estatut de municipis rurals consta de seixanta-vuit articles distribuïts en set títols, sis disposicions addicionals, dues de transitòries, una de derogatòria i deu de finals.

El títol preliminar conté les disposicions de caràcter general; el títol primer, les competències i les relacions interadministratives; el segon, el Mecanisme Rural de Garantia; el tercer, el reforç del finançament dels municipis rurals; el quart, les mesures per al millorament dels serveis, la lluita contra el despoblament i el foment general dels municipis rurals; el cinquè, les mesures tributàries relatives als municipis rurals, i el sisè, l'autonomia local dels municipis rurals.

El títol preliminar defineix el concepte de municipi rural, que considera diversos aspectes, no només la població, i distingeix, dins d'aquesta categoria, els municipis rurals d'atenció especial, com a expressió legal de les seves específiques necessitats. També defineix què és una comarca rural, seguint les propostes de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic, i estableix els municipis rurals que pertanyen a comarques urbanes limítrofes amb comarques rurals amb un elevat grau de ruralitat. A més, desenvolupa l'articulació concreta de les obligacions jurídiques derivades del dret dels habitants dels municipis rurals a una bona administració, en connexió amb l'article 30 de l'Estatut.

També s'hi inclou un conjunt de principis generals que informen l'ordenament jurídic que les administracions catalanes han de seguir i respectar a favor dels municipis rurals. Finalment, inclou un esment a l'equitat, principi tradicional del dret català, que ha de permetre modular la interpretació de les normes que afecten els municipis rurals. Aquestes dues aportacions, que prenen en consideració la tradició jurídica catalana, es configuren com a elements de salvaguarda dels municipis rurals.

El Títol I fa referència a les competències i a les relacions interadministratives.

- El capítol I del títol I fa referència a l'exercici de competències, funcions o activitats dels municipis rurals, amb especial èmfasi a evitar la duplicitat de competències.
- El capítol II recull els principis generals de les relacions interadministratives i defineix les obligacions jurídiques concretes d'altres administracions en llurs relacions amb els municipis rurals, que deriven del principi de col·laboració administrativa, per a millorar la capacitat de gestió dels municipis rurals.

El títol II regula l'aplicació de l'anomenat Mecanisme Rural de Garantia.

- S'hi estableix l'obligatorietat que els projectes de llei i de decret que atribueixin, transfereixin o deleguin competències, funcions o activitats als municipis rurals incloguin una avaluació d'impacte normatiu específica, que cal incorporar a la memòria.
- S'hi regula la programació i planificació de les polítiques públiques de les administracions pel que fa als municipis rurals.

El títol III tracta sobre el reforç del finançament dels municipis rurals, que ha de ser promogut per la Generalitat.

S'hi proposen dues accions concretes:

- S'estableix un fons específic de municipis rurals de caràcter incondicionat
- Creació d'una línia específica d'inversions per als municipis rurals perquè facin front a la regressió demogràfica i a l'envelliment de la població.

A més, s'estableix que les bases reguladores i les convocatòries d'ajuts i subvencions de la Generalitat incorporin criteris d'incentivació positiva i mesures de suport específic per a les persones empadronades als municipis rurals i que les convocatòries de subvencions adreçades als ajuntaments incloguin un tram específic per als municipis rurals.

El títol IV estableix mesures per al millorament dels serveis, la lluita contra el despoblament i el foment general dels municipis rurals.

- El capítol I inclou diverses mesures referides a l'ordenació territorial, l'urbanisme, el patrimoni i l'habitatge.
- El capítol II, referent a la potestat normativa dels municipis rurals, considera rellevant que les diputacions –i els consells comarcals si així ho consideren– facilitin als municipis rurals la redacció de llurs ordenances amb la qualitat normativa adequada, especialment

als municipis que tenen menys recursos i coneixement, per tal de mesurar els possibles impactes socials, ambientals i econòmics de la normativa, incloent-hi la mesura de les càrregues administratives.

- El capítol III referent a la seguretat pública, estableix l'obligació del departament competent en la matèria de redactar un pla específic d'actuació per als municipis rurals i que les competències, funcions o actuacions reconegudes per l'ordenament jurídic als municipis rurals en matèria de policia administrativa es duguin a terme amb l'auxili del Cos de Mossos d'Esquadra, de tal forma que esdevenen la policia administrativa d'aquests municipis. Pel que fa als plans de protecció civil, estableix el principi de diferenciació per a aquests municipis, tenint en compte la necessitat de simplificació i suport.
- El capítol IV regula l'escolarització en els centres educatius dels municipis rurals i la creació d'un mecanisme de finançament extraordinari per a sostenir-los.
- El capítol V regula les polítiques de joventut adaptades al món rural.
- El capítol VI, relatiu a l'ocupació i l'emprenedoria, inclou mesures per a afavorir l'estabilitat del teixit empresarial, l'emprenedoria, l'economia social i el treball autònom.
- El capítol VII conté les propostes de simplificació administrativa i d'administració digital per a alleugerir la càrrega burocràtica a les administracions dels municipis rurals. En aquesta línia, la Llei estableix la creació d'un portal homogeni per a la prestació i l'intercanvi de serveis i aplicacions als municipis rurals, amb l'objectiu de garantir i afavorir la intercomunicació telemàtica de serveis, l'intercanvi de dades i documents, i la simplificació i agilitació dels procediments administratius que duu a terme l'ajuntament davant de la Generalitat, amb exclusió d'aquells relatius a l'activitat econòmica. Així mateix, s'estableix la tramitació unificada de procediments i la substitució de l'aportació de documentació per declaracions responsables i models normalitzats, d'ús obligatori per a la tramitació dels procediments en què s'hauran d'incloure únicament les dades requerides per la normativa aplicable.
En matèria d'administració digital s'estableix un estàndard temporal, per defecte, de prestació de serveis bàsics, llevat que la carta de serveis corresponent estableixi una altra cosa.
- El capítol VIII fa referència als serveis de salut pública.
- El capítol IX regula l'accés a equipaments, serveis públics bàsics, activitats rellevants i serveis econòmics d'interès general als municipis rurals.

El títol V incorpora les mesures tributàries relatives als municipis rurals.

- El capítol I regula les mesures en l'impost sobre la renda de les persones físiques pel que fa al trasllat de la residència habitual a un municipi rural, per a facilitar o bé l'adquisició o la reforma de l'habitatge habitual en un municipi rural, o bé la deducció per lloguer d'habitatge.
- El capítol II regula les mesures relatives a l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, que inclouen la rebaixa del tipus de gravamen per a l'adquisició o rehabilitació d'habitatge habitual en un municipi rural.

El títol VI regula l'aplicació de l'autonomia local dels municipis rurals.

- S'hi estableix la participació dels municipis rurals en els procediments d'identificació, disseny, execució i avaluació de les polítiques públiques que els afectin específicament i en els òrgans de la Generalitat.
- També es regula el tràmit de conciliació prèvia, que té per objecte tractar de resoldre de manera acordada els conflictes que sorgeixin entre la Generalitat i els municipis rurals, o entre els mateixos municipis rurals, abans de la presentació de la demanda corresponent davant de l'ordre contenciós administratiu.

Tanquen la Llei les disposicions addicionals, transitòries, derogatòria i finals. S'hi preveu, entre d'altres mesures, que han d'incloure les partides necessàries per a fer efectiva aquesta llei i fer front a les obligacions establertes.

Entre les disposicions addicionals destaquem la Sisena, que estableix uns manaments de caràcter organitzatiu en els termes següents:

1. El departament competent en matèria de cooperació local, en el termini de tres mesos a comptar de l'aprovació d'aquesta llei, ha de crear un grup d'estudi format per persones expertes en l'àmbit normatiu i per representants d'òrgans com el Consell Català de Municipis Rurals i la Comissió Interdepartamental de Governança Rural amb l'objectiu d'elaborar un informe detallat de la legislació vigent que expressi les polítiques sectorials i econòmiques que afecten els municipis rurals. Les entitats municipalistes també poden designar persones expertes per a formar part d'aquest grup d'estudi, d'acord amb els criteris de composició que hagi establert el departament competent en aquesta matèria. Aquest informe ha d'adoptar una perspectiva rural, tenint en compte els impactes reals i potencials i els seus efectes en les perspectives de desenvolupament, creixement i ocupació rural, el benestar social i la qualitat ambiental dels

municipis rurals. A més, l'informe ha d'establir pautes per a futures normes rellevants, des de la perspectiva de llur possible impacte sobre els municipis rurals.

2. El departament competent en matèria d'urbanisme, en el termini de tres mesos a comptar de l'aprovació d'aquesta llei, ha de crear una comissió de treball conjunta amb les entitats més representatives dels municipis rurals que tingui per objecte estudiar i proposar mesures d'adaptació de la normativa urbanística a la realitat, les necessitats i la capacitat d'actuació dels municipis rurals. Els treballs de la comissió s'han de desenvolupar durant els sis mesos següents a la seva constitució i han de finalitzar amb la redacció d'un informe amb propostes concretes d'adaptació de la normativa per a implantar reglamentàriament i legislativament. En concret, s'han de desenvolupar propostes per als municipis rurals amb relació a nous models de gestió urbanística específics per als nuclis de població amb poca població i en recessió, per al sòl urbà consolidat, per al sòl urbà no consolidat, per al sòl urbanitzable i per a les urbanitzacions preexistents en sòl no urbanitzable.

3. El departament competent en matèria de mobilitat i transports, en el termini de tres mesos a comptar de l'aprovació d'aquesta llei, ha de crear una comissió de treball conjunta amb les entitats més representatives dels municipis rurals que tingui per objecte estudiar i proposar mesures per a garantir un sistema de transport públic adaptat a la realitat, les necessitats i la capacitat dels municipis rurals. Els treballs de la comissió s'han de desenvolupar durant els sis mesos següents a la seva constitució i han de finalitzar amb la redacció d'un informe amb propostes concretes i sostenibles. Aquest informe ha de tenir en compte la transversalitat de gènere i el seu impacte sobre les diferents necessitats de mobilitat. En concret, s'han de desenvolupar propostes per als municipis rurals amb relació a la definició i aplicació d'uns estàndards mínims d'oferta de transport públic als municipis rurals a partir de l'estudi i l'anàlisi dels elements següents: a) La coordinació de l'oferta de transport públic als municipis rurals amb els altres serveis de la xarxa de transport públic, prioritàriament amb els serveis ferroviaris. b) Un model tarifari integrat que no penalitzi la quantitat de quilòmetres recorreguts, sinó que introdueixi els mecanismes de correcció necessaris per a incentivar l'ús del transport públic als municipis rurals. c) La maximització de les sinergies entre el transport escolar i l'oferta de transport públic, amb la planificació i el finançament conjunts i coordinats d'ambdós serveis per part dels departaments competents en matèria d'educació i de mobilitat i transports. d) L'ús de les diverses modalitats de transport a demanda, incloent-hi la prestació de serveis amb vehicles de menys de nou places, sempre que impliquin una millora de l'oferta de transport públic, es vetlli per evitar que la bretxa digital en col·lectius que no tenen accés a les tecnologies de la informació i la comunicació sigui una barrera per a l'ús d'aquests serveis de transport públic i es promogui la unificació de les plataformes tecnològiques associades en un ecosistema obert i interoperable. e) La creació d'un sistema públic d'automòbil compartit que complementi l'oferta

de transport públic. f) La participació dels consells comarcals de les comarques on es trobin els municipis rurals en la governança del sistema de transport públic.

4. El departament competent en matèria de telecomunicacions, en el termini de tres mesos a comptar de l'aprovació d'aquesta llei, ha de crear una comissió de treball conjunta amb les entitats més representatives dels municipis rurals que tingui per objecte estudiar i proposar mesures per a garantir la plena connectivitat dels municipis rurals. Els treballs de la comissió s'han de desenvolupar durant els sis mesos següents a la seva constitució i han de finalitzar amb la redacció d'un informe amb propostes concretes i sostenibles. En concret, han de desenvolupar propostes per als municipis rurals amb relació a la cobertura de la telefonia mòbil i la xarxa de fibra òptica. Aquesta comissió ha de desenvolupar propostes concretes i planificades per a garantir la cobertura de la telefonia mòbil als municipis rurals i el desplegament de la xarxa pública de fibra òptica amb punts d'accés a tots els municipis de Catalunya.

5. La Generalitat de Catalunya ha de constituir un grup de treball amb els departaments i els municipis implicats per a la definició d'un pla d'infraestructures dels municipis rurals que ha de garantir l'accés als serveis bàsics a totes les persones residents als municipis rurals.

6. L'Administració de la Generalitat, en un termini de dos anys a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta llei, ha d'impulsar o posar a disposició les mesures de suport i assistència i de prestació de serveis digitals, relatius a la tramitació digital i l'atenció ciutadana amb relació a aquesta llei, amb la signatura prèvia dels corresponents convenis de col·laboració, en els quals s'han d'establir les condicions, els terminis, els recursos i el sistema de finançament de les mesures.

Entrada en vigor de la Llei:

D'acord amb la Disposició final Desena la llei entra en vigor 20 dies després de la seva publicació al DOGC, llevat de les mesures relatives a l'IRPF que estableix el capítol I del títol V, que tenen efectes a partir de l'1 de gener de l'any posterior a l'aprovació d'aquesta llei.

Enllaços:

Enllaç a la Llei publicada: [Llei 8/2025, de 30 de juliol, de l'Estatut de municipis rurals \(gencat.cat\)](http://gencat.cat)